

INSTITUTT FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Inspirasjon til videre musikk-arbeid med Trall

Utviklet som en del av prosjektet **Levende Kulturarv**
(finansiert av Forskningsrådet 2023-2027)

Tove Lafton, Elisabeth Anvik, Ingrid Anette Danbolt og Siri Haukenes

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

Forord

Prosjektet Levende Kulturarv har som mål å utforske barnehagens musikkpraksis i skjæringsfeltet mellom pedagogikk, musikk og teknologi. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom en rekke forskere ved OsloMet og 14 barnehageavdelinger på Østlandsområdet. Våren 2024 har vi påbegynt samarbeidet for å finne ut av om en app som Trall kan stimulere til og utvide barnehageansattes musikkarbeid.

I april 2024 fikk alle barnehageavdelingene besøk av forskerne fra OsloMet. Forskerne fikk bli kjent med barnehagen og sammen med de ansatte på avdelingen gjennomførte vi et første møte. Tema for møtet var hvilke muligheter de ansatte i barnehagen ser for seg i det videre arbeidet.

De 14 avdelingene som er med i prosjektet har mange likhetstrekk, blant annet er appen Trall ny for mange. Å introdusere en app til bruk i eget musikkarbeid kan være krevende, og det kom opp flere spørsmål som var felles for flere av avdelingene. Mange satte ord på at det kan være krevende å finne ut hvor man skal starte. Mange ønsket også en tydelig «bestilling» på hva som skal leveres av dokumentasjon til prosjektet.

I dette heftet samler vi nyttig info, og heftet kan brukes som en inspirasjon og en håndbok når dere trenger det. I første del av heftet har vi lagt inn en rekke «oppdrag» som kan brukes som inspirasjon til å starte opp arbeidet. I andre del finnes informasjon om dokumentasjon, og i tredje del skriver vi om ståstedsanalysen.

Heftet blir trykket opp i to eksemplarer til hver avdeling. I tillegg lager vi en pdf som vi sender ut til dere. Pdf-en kan lagres på avdelingens ipad. Da har dere den tilgjengelig også når dere bruker Trall andre steder enn på avdelingen.

Lykke til med arbeidet – vi ser fram til å møte dere igjen til høsten!

Innhold

Forord	3
1 Aktiviteter.....	6
1.1 «Tull og tøys»	6
1.2 «Sanger du kjenner»	7
1.3 «Andre språk»	8
1.4 «Å synge med»	9
1.5 «Forundringsrommet»	9
1.6 «Å lære deg noe nytt»	10
1.7 «Instrumental»	11
1.8 “Instrumental”, versjon 2	11
1.9 «En ukjent sang»	12
2 Hva skal dere «levere»?	13
2.1 Bruksanvisning for å ta i bruk diktafon-appen	14
2.2 Hvor ofte skal dere levere opptak?	14
3 Ståstedsanalyse	16
3.1 Ståstedsanalyse	16
3.2 Gjennomføring av ståstedsanalysen	19

1 Aktiviteter

Her følger en rekke aktiviteter som kan brukes i barnehagen. Aktiviteten inkluderer appen TRALL på en eller annen måte, men er ikke avgrenset til appen. Målet er at den skal inngå som en del av musikkarbeidet, men ikke som en ren «lytteøkt». Tenk på TRALL som en musikk og opplevelsesapp, som kan fungere som en støtte inn i musikkarbeidet og barnehagens pedagogiske innhold.

Under delen **oppdrag** finner du forslag til selve aktiviteten. Dere kan bruke forslaget som det står skrevet her, eller dere kan selv videreutvikle aktiviteten til noe som egner seg på deres avdeling.

Overskriften **observasjoner** gir tips til hva du kan se etter underveis i aktiviteten. Det er en hjelp til å bli enig om hva dere skal rette blikket mot. Hva er viktig for dere å finne ut av? Se aktiviteten opp mot eget arbeid og egne mål. Kanskje er det andre elementer i praksisen som blir viktig for akkurat dere.

Til sist under hvert oppdrag kommer overskriften **refleksjonsspørsmål**. Spørsmålene kan være en hjelp til å starte opp diskusjoner på et avdelingsmøte. De kan også fungere godt i evaluering av aktiviteter som er gjennomført enkeltvis.

1.1 «Tull og tøys»

Aktivitet

Klikk på spillelista «Tulle» som ligger på forsiden i TRALL. Velg en sang du har hørt før og en du ikke har hørt før. Beveg dere eller dans til musikken. Dersom du har tid til å forberede noen bevegelser, så gjør gjerne det. Hvis ikke; la deg inspirere der og da.

Observasjoner

Observer barnas kroppslige uttrykk i møte med de to sangene. Hvilke bevegelsesuttrykk kunne du se? Oppsto det noen nye bevegelsesuttrykk du ikke har sett før?

Refleksjonsspørsmål

Hva skjer når du introduserer nye sanger som du ikke kjenner fra før til barna?

Ble barna «med» i aktiviteten med en gang?

Hva kan ha gjort at de ble med i aktiviteten? Her kan dere tenke på flere ting enn bare sangen og musikken. Stedet? De som var rundt? Volum? Plass? Tid?

Hva med de voksne? Ble de med?

Hva var det som motiverte de voksne til å delta?

Hva var det som stoppet dere?

Hvordan kan vi ta denne sangen videre?

Vil vi bruke den på samme måte neste gang eller er det noe vi vil gjøre annerledes?

Hva?

1.2 «Sanger du kjenner»

Aktivitet

Velg 3 sanger du kjenner til fra før. Trykk på de tre prikkene og les informasjonen om sangene. Er det knytta en historie til en av disse? Bruk historien i samspill med barna, f.eks som en inngang i musikken, som en fortelling eller som en lek.

Observasjoner

Engasjerer historien barna?

På hvilken måte kan du se det?

Observer barnas uttrykk og deltagelse.

Refleksjonsspørsmål

Hvordan deltok barna i aktiviteten?

Hadde dere valgt riktig tid/aktivitet eller burde den vært introdusert i en annen situasjon?

Hvilke kroppslige uttrykk hos barna så dere etter da dere skulle avgjøre om historien engasjerte eller ikke?

Tror dere historien ville fenget mer hvis dere hadde lagt til gjenstander eller stoffer?

Vil dere gjøre noe annet neste gang?

1.3 «Andre språk»

Aktivitet

Gå inn på raske søk og klikk på «andre språk». Velg en sang på et språk du ikke snakker selv, og bruk denne sangen sammen med barnegruppa. Sett i gang en spill-aktivitet med instrumentene du har i barnehagen eller andre lydkilder (som f.eks pinner, bøtter, papir, leker, kjeler og lokk osv). Forsøk å spille til musikken sammen med barna ved å holde takten/pulsen.

Observasjoner

Hvordan bruker barna instrumentene?

Kan du finne igjen takten/pulsen i barnas spill?

Er det noen av barna som gir uttrykk for å kjenne sangen eller rytmen fra tidligere? Hvordan ser dere det?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan opplever du å bli kjent med en ukjent sang gjennom spill?

Hva med takt og puls? Er det lett eller vanskelig? Hvorfor?

Hva tenker du om å jobbe med takt og puls sammen med barna?

Skjedde det noe spesielt i dette møtet? Hva?

Hva med lydnivået? Stemningen?

1.4 «Å synge med»

Aktivitet

Gå inn på samme sang som dere spilte til under «andre språk». Lytt til sangen sammen med barna. Forsøk å bli med på et refreng/en setning/deler av et vers/noe som gjentar seg. Sett på sangen flere ganger og syng med.

Observasjoner

Er det noen ord som er morsommere å si enn andre? Hvilke? Hvilke deler av sangen blir barna med på? Hva slags kroppsspråk har barna i situasjonen? Hvordan tolker dere kroppsspråket?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan synes du dette var?

Forsøk å dele opp egen opplevelse. Hva var gøy, hva var spennende, hva var kjedelig, hva var flaut osv.

Sitter dere igjen med samme opplevelse når dere deler mellom dere i personalgruppa?

Hvis dere har forskjellig opplevelse – hva tror dere det kommer av?

Kunne oppdraget vært gjort på en annen måte? Hvordan?

1.5 «Forundringsrommet»

Aktivitet

Gå inn i forundringsrommet. Lytt på flere spor og finn en regle du/dere liker. Bruk en av reglene til å leke dere med stemmen sammen med barna. Med det mener vi å si ting på forskjellige måter. Bruk gjerne humor og veksle mellom mørk, lys, snill, skummel stemme +++

Lek også med f.eks. tempo, dynamikk og det å gå i karakter.

Observasjoner

Hvordan reagerer barna når du sier reglen på en ny måte?

Hva slags stemmer responderer barna på? Hvordan?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan var det å bruke stemmen på mange forskjellige måter og leke deg med musikken med denne innfallsvinkelen?

Fikk du til å gå i karakter? Hva vekket det hos deg?

Hva slags stemmetype er du komfortabel med?

Er det noen stemmer du ikke liker å bruke?

Hvordan koblet du stemmen til din egen kropp, endret de ulike stemmene ditt uttrykk?

1.6 «Å lære deg noe nytt»

Aktivitet

I dette oppdraget skal du gjøre et lite forarbeid: Lær deg en sang du ikke kan. Bruk denne sangen med barna når du har lært deg den. Bruk sangen sammen med barna flere ganger, på forskjellige dager. Du trenger ikke gjøre det i samlingsstund, du kan bruke den ute, ved matbordet, i stellesituasjon osv.

Observasjoner

Hvordan reagerer barna på den nye sangen?

Lytter de? Setter de seg ned? Går de vekk?

Skjer det noe annet når du introduserer sangen gang nummer to, nummer fem og nummer åtte?

Er det forskjell på hvilke situasjoner barna ser ut til å være nysgjerrig på sangen eller ikke?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan opplevde du dette?

Og hvordan valgte du å introdusere sangen for barna? Fikk du noen spesielle reaksjoner i barnegruppa?

Var det forskjell på de ulike gangene?

Ved å dele erfaringer i gruppa, kan dere si noe om hva som er «vellykket» og mindre «vellykket» når barn møter nye sanger?

1.7 «Instrumental»

Aktivitet

Velg et av instrumentalsporene i forundringsrommet, altså et spor som ikke har sang i seg (musikkstykket «Vi» er bare stemmer, men kan brukes i denne sammenhengen). Ta med deg noen barn til et sted/et rom i bhg der dere ikke pleier å spille musikk (inne eller ute). Sett på musikken og inspirer barna til å oppleve musikken gjennom kroppens instrumenter (stemme, klapp, tramp, knips, hink, pust, lyder, klapp på lår osv). Tilpass hvilke kroppsdelar du tar i bruk etter barnas alder og motorikk.

Observasjoner

I hvilke situasjoner ble barna ivrige?

Hvordan brukte barna kroppens instrumenter?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan var dette? Fikk du noen nye ideer til musikkarbeidet i bhg?

Hvordan var det å jobbe med musikk uten tekst?

Hva gjorde at du valgte akkurat dette stykket?

Hvis du skulle gjort det en gang til, ville du gjort noe annerledes da?

1.8 “Instrumental”, versjon 2

En variant av ideen over, er å velge en av sanger som har tekst, men likevel bare bruke kompet på sangene. Finner du sanger som kan ha et spesielt fengende komp? Kan dette brukes som inspirasjon til lek, drama, dans, bevegelse, spille til på ulike instrumenter, lage lydeffekter, fortelle historier, bruke sammen

med bildebøker, fortellinger, ulike tekster Sett på sangen og dra ned vokal-knappen, slik at ikke sangen høres.

1.9 «En ukjent sang»

Aktivitet

Velg en sang som du tror barna ikke kjenner fra før og spill denne sangen så ofte du kan (i passende situasjoner), over flere dager. Sangen kan gjerne settes på som bakgrunnsmusikk.

Observasjoner

Observer om sangen dukker opp i barns lek og spontansang, og om de gjenkjenner den etter hvert. Hvordan kan du se at de gjenkjenner den?

Refleksjonsspørsmål

Hvordan gikk du fram da du valgte? Hvorfor tror du at barna ikke kjente akkurat denne sangen?

2 Hva skal dere «levere»?

Ved å jobbe med musikk på ulike måter i barnehagen så utvikles også praksisen. Det er imidlertid vanskelig å se hvordan man endrer seg når endringene som skjer er bittesmå. Vi anbefaler derfor alle å ha en liten loggbok til å notere ned tanker og ideer. Loggboken er din egen, og ingen av oss skal se i den. Det er for at du selv skal huske hva du har gjort og hvordan det var.

For å kunne følge med på hvordan dere jobber med prosjektet i hver enkelt avdeling, og for at dere kan se egen utvikling over tid, så tar vi også i bruk appen diktafon. Vi ber dere om å ta opp samtalen hver gang dere snakker sammen om prosjektet eller om musikkarbeid i barnehagen. Det er ikke viktig hvor lenge samtalen varer, vi er ute etter diskusjonene deres om hva dere gjør og hvordan dere bruker Trall. Her finnes det ikke rette og gale svar.

Vi oppfordrer også til at dere enkeltvis snakker inn erfaringer via appen, for eksempel etter at du har prøvd ut noe i barnehagen. Ved at du snakker inn direkte i appen så vil du bruke mindre tid enn hvis dere skal skrive ned refleksjon og møtereferater og sende oss. Hvis dere synes det er ukomfortabelt å lese inn erfaringene i diktafon-appen så kan dere skrive det ned i stedet.

Opptakene lagres på en sikker server i regi av Universitetet i Oslo, og ingen uvedkommende vil få tilgang til opptakene. Teknologien hjelper til med å transkribere lydopptaket (=skrive det om til ord), slik at vi får ut en tekst-fil med hele samtalen. Det er denne tekstfilen vi bruker videre i prosjektet. Hvis dere ønsker det til egen dokumentasjon så kan vi sende transkripsjonene til dere.

2.1 Bruksanvisning for å ta i bruk diktafon-appen

- 1 Last ned appen Nettskjema diktafon (i Google Play eller App Store)
- 2 Start appen og oppgi skjema-id for skjemaet ditt. Avdelingen får tilsendt skjema-id på mail fra Tove. Noter skjema-id her til senere:
- 3 Sett telefonen i flymodus før du skal gjøre lydopptak.
- 4 Start lydopptaket.
- 5 Stopp opptaket når du/dere er fredig.
- 6 Skru av flymodus og sjekk at du er på nett.
- 7 Lever opptak ved å klikke på lever.
- 8 Noen ganger kommer det opp en tekstboks hvor du blir bedt om å legge inn en merknad. Det kan du gjøre hvis du for eksempel vil si hva opptaket handler om (egen refleksjon etter å ha introdusert Hurra for deg eller Gruppemøte om bruk av Trall som en del av lydjakst i skogen). Merknad er helt frivillig. Hvis tekstboksen er i veien for at du får opp lever inn opptak (en egen «knapp»), så klikk utenfor tekstboksen på skjermen. Da forsvinner den.
- 9 Sjekk at du får kvittering på at opptak er levert.
- 10 Hvis du ikke gjør noe mer så har du fortsatt tilgang til opptaket i diktafon-appen. Dette kan du slette.

2.2 Hvor ofte skal dere levere opptak?

Som nevnt tidligere ønsker vi oss opptak av samtaler der hvor dere diskuterer musikk som en del av deres pedagogiske arbeid. Det er smart å ta en avklaring internt og finne ut når det passer å diskutere og gjøre opptak. For noen av dere passer det å sette av litt av avdelingsmøtet, for andre kan det fungere og drøfte hva dere har gjort og hvordan dere skal jobbe videre mens barna sover. Det viktigste er at dere lager en avtale dere mellom om når det skal skje.

Vi stiller ingen krav til hvor mange opptak dere legger inn, men vi ønsker oss gjennomsnittlig ett opptak i uken. Opptaket kan, som nevnt over, være fra et gruppemøte. Men opptaket kan også være en individuell refleksjon etter at du har gjennomført en aktivitet. Hva fungerte, og hva fungerte ikke? Sett noen ord på det, for eksempel ut fra refleksjons-spørsmålene, og fortell om de erfaringene du gjorde deg.

3 Ståstedsanalyse

Tidligere i vinter gjennomførte dere en ståstedsanalyse. Vi legger punktene og «oppskriften» på gjennomføring inn her. Vurder avdelingens praksis på en skala fra 1-10.

3.1 Ståstedsanalyse

1. På vår avdeling har vi en felles forståelse av musikkarbeid i barnehagen

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

2. På vår avdeling legger vi til rette for felles opplevelser med musikk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3. På vår avdeling synliggjør vi samisk kultur gjennom musikkarbeid hele året

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

4. Personalet på vår avdeling bruker tid på å reflektere sammen over egne holdninger til sang og musikk i barnehagen

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5. Vi bidrar til at alle barn opplever livsglede, mestring og følelse av egenverd når vi jobber med sang og musikk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

6. Vi vet hvilke erfaringer og kompetanse de andre medarbeiderne på avdelingen har med sang og musikk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

7. Vi tar aktivt i bruk hverandres erfaringer og kompetanser med musikk i det pedagogiske arbeidet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8. Personalet tar initiativ til musikkaktiviteter

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

9. I vår barnehage observerer vi barns musikalske uttrykk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10. I vår barnehage får foresatte/familie medvirke til hva slags musikk og sanger vi bruker

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

11. På vår avdeling har vi et bevisst forhold til dokumentasjon og hva vi dokumenterer

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

12. Personalet legger til rette for at barna selv skaper noe gjennom musikk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

13. På vår avdeling vil vi at barna har tilgang til instrumenter og lydskapende materialer

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

14. På vår avdeling bidra vi til at barna møter og deltar i et mangfold av kunstneriske og kulturelle uttrykksformer og opplevelser

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

15. Vi bidrar til at barna opplever glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

16. På vår avdeling kommuniserer vi om kunstneriske og kulturelle uttrykk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

17. Vi er lydhøre, anerkjennende og imøtekommende ovenfor barnas egen kultur. Vi er oppmerksomme på og har respekt for barnas ulike kulturelle uttrykk og ytringsformer

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

18. På vår avdeling motiverer vi barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

19. Vi synliggjør og skaper estetiske dimensjoner ute

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

20. På vår avdeling verdsetter alle de ansatte arbeid med sang og musikk

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

21. På vår avdeling er vi bevisste på å synge, danse og spille musikk fra mange ulike

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

22. På vår avdeling snakker vi om musikk på fagdager og personalmøter

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

23. På vår avdeling lærer vi hverandre sanger og presenterer ulik musikk for hverandre som vi kan bruke i barnegruppa

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3.2 Gjennomføring av ståstedsanalysen

- Fyll inn individuelt. Ikke tenkt så mye, men gå etter magefølelsen. Bruk gjerne farger til å fylle ut med.
- Sammenlign med hverandre. Hvor er dere enige og hvor er dere uenige? Hva kan grunnen være til det?
- Velg ut tre av påstandene som dere alle har scoret høyt på og konkretiser hvordan dere jobber med dette området på avdelingen. Lag tre punkter under hvert punkt som konkretiserer.
- Velg ut tre av påstandene som dere har scoret lavt på og diskuter hvordan dere kan jobbe videre med dette området for å utvikle dere. De tre påstandene bør være noe dere jobber lite med, men som dere allikevel opplever som viktig i barnehagens musikkarbeid.

Noe av det som kan være vanskelig i en ståstedsanalyse er å bli konkret nok i utforming av hva dere skal gjøre videre. Det er supert å ha en visjon – den kan gi dere retning eller fungere som en ledestjerne for videre arbeid. Men for å komme i gang med utvikling av barnehagens praksis så er det viktig å legge opp til konkrete oppdrag som tar utgangspunkt i det dere allerede gjør. Eksempel på et konkret oppdrag kan være

- Vi skal høre på ukas sang og bruke den minst en gang hver dag
- Vi skal finne hver vår sang, rim eller regle og bruke den sammen med barna når vi skifter bleie
- Vi skal ha en sanglek i utetiden minst en gang i uken